

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Finansų ministerijai
Kopija:
Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir inovacijų ministerijai
Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijai
Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijai

2022 12 02

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO NR. 22-15958

Interneto žiniasklaidos asociacija (IŽA), vienijanti didžiausius naujienų portalus – Delfi.lt, 15min.lt, lrytas.lt, tv3.lt, VZ.lt, Madeinvilnius.lt, Kaunas.kasvyksta.lt, VE.lt, Etaplus.lt, reaguodama į tai, kad šiuo metu yra rengiama Vyriausybės išvada dėl Seime svarstomų naujovių, siekiant pertvarkyti loterijų sistemą Lietuvoje, ir susipažinusi su Finansų ministerijos pateiktu derinti Vyriausybės išvados projektu bei Seime registruotu įstatymo projektu, atkreipia dėmesį į tai, kad planuojamos naujovės tiesiogiai palies ir žiniasklaidos sektorių, nes tai jame nulems dar vieną pajamų mažėjimą.

Tad kreipiamės į Vyriausybę ir Finansų ministeriją, teikdami savo pasiūlymus **dėl Vyriausybės nutarimo dėl Loterijų įstatymo Nr. IX-1661 28 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1184 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1913(2) projekto Nr. 22-15958 (Nutarimo projektas)**. Š. m. lapkričio 28 d. Finansų ministerija registravo nutarimo projektą, kuriuo siūloma pritarti Seime registruotam Loterijų įstatymo Nr. IX-1661 28 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1184 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1913(2) (Įstatymo projektas). Juo siekiama uždrausti skatinti dalyvauti loterijose interneto ryšio priemonėmis.

Jei šie siūlymai virs realybe, toks reguliavimas **neišvengiamai palies Lietuvoje veikiančius naujienų portalus. Reklama žiniasklaidai yra labai svarbus pajamų šaltinis, būtinas užtikrinti sklandžią žiniasklaidos veiklą ir išlaikyti nepriklausomumą, investuoti į turinio kokybę ir plėtrą, siekiant neatsilikti nuo naujausių užsienio šalių tendencijų.**

Deja, valstybės institucijų veiksmuose stebime nerimą keliančią tendenciją, kad ilguoju laikotarpiu **žiniasklaidai ir naujienų portalų veiklai įvedama vis daugiau ribojimų**, įskaitant reikšmingus reklamos ribojimus, pavyzdžiui, alkoholio reklamos draudimą, neseniai įsigaliojusį azartinių lošimų skatinimo draudimą. Be to, Sveikatos apsaugos ministerija (SAM) svarsto, kaip artimiausiu metu būtų galima apriboti ir maisto reklamą.

Stebime ir kitas Lietuvos žiniasklaidai nerimą keliančias tendencijas - vis didesnę dalį reklamos iš legaliai veikiančios žiniasklaidos perima pasaulinių kompanijų platformos, kurios nėra taip griežtai reguliuojamos ir ribojamos arba tiesiog nesilaiko galiojančio reguliavimo. Užsakant reklamą užsienio platformose yra apeidinėjami Lietuvos įstatymai, o legaliai veikiantis Lietuvos žiniasklaidos sektorius dėl to yra nepajėgus konkuruoti su populiariomis užsienio platformomis, kurios yra registruotos kitose šalyse ar tiesiog veikia nelegaliai ir nesilaiko teisinių apribojimų mūsų šalyje. **Taigi dar didesni reklamos ribojimai Lietuvoje dar labiau skatintų nelegalią reklamą neteisėtai veikiančiose užsienio platformose, o įvedamais griežtesniais reklamos ribojimais būtų dar labiau iškraipoma konkurencija ir bloginama vietinio verslo situacija.**

Manome, kad nesisteminiai reguliavimo pakeitimai, įskaitant įvairius reklamos apribojimus, kurie apsunkina Lietuvoje veikiančio žiniasklaidos sektoriaus veiklą, lemia, kad verslui yra sunku prognozuoti pajamas ir planuoti veiklą. Neabejojame, kad teisėkūra turėtų būti nuspėjama ir pagrįsta, o ypač **nauji, su reklama susiję, ribojimai turėtų būti įvedami konsultuojantis su verslu, atsakingai ir visapusiškai įvertinant, kokią poveikį įvairiems verslo sektoriams turės įvedamas naujas reguliavimas.**

Atkreipiame dėmesį, kad Seimo narių registruotas Įstatymo projektas gali būti labai plačiai interpretuojamas, o skatinimo ribojimas iš esmės reiškia ir reklamos draudimą. Iš naujienų portalų praktikos žinome, kad įvedus papildomus reklamos draudimus, įskaitant skatinimo apribojimus, yra apsunkinami reklamos užsakymo procesai ir mažinamos jos apimtys. Pavyzdžiui, įstatymų besilaikantis verslas kiekvieną reklamos užsakymą derina su reguliuojančiomis institucijomis, tarkim, dėl kiekvienos azartinių lošimų reklamos kreipiasi į Lošimų priežiūros tarnybą, kad būtų išvengta neleidžiamos reklamos užsakymų. **Dėl to mažėja reklamos apimtys ir pajamos, reikalingos užtikrinti sklandžią žiniasklaidos veiklą, o nelegalios reklamos apimtys nereguliuojamose užsienio platformose nuolat auga.**

Atsižvelgus į visa tai, vertinant Seime registruotą Įstatymo projektą ir Vyriausybės išvadoje teikiamus pasiūlymus, **stebina, kad Finansų ministerija siūlo dar griežtesnį reguliavimą nei siūloma Seime registruotu projektu – internetinėje erdvėje ribojant ne tik momentinių, bet ir tiražinių loterijų skatinimą.** Pažymėtina, kad pritarus Finansų ministerijos išvados projekte pateiktam siūlymui nustatyti skatinimo dalyvauti loterijose draudimą ne tik internetu platinamiems loterijos bilietams, bet ir fizinėse prekybos vietose platinamiems loterijos bilietams, **būtų apribota loterijų reklama internetinėje erdvėje, t.y. interneto žiniasklaidoje, kas neigiamai paveiktų šalies naujienų portalus.**

Be to, nei derinamoje Vyriausybės išvadoje, nei Seime registruojame įstatymo projekte **nėra įvertinta, kokią neigiamą poveikį tai padarytų kitiems verslams, pavyzdžiui, žiniasklaidos sektoriui.**

Primintina, kad **Finansų ministerija šiuo metu atlieka internetinių loterijų teisinio reguliavimo ex post vertinimą, tad siūlome neteikti Seimui išvados, kol nebus gauti šio vertinimo rezultatai.** Manome, kad, tik įvertinus dabar galiojančią internetu platinimų loterijų reguliavimą, tinkamai identifikavus problemines sritis bei įvertintus, ar galiojantis reguliavimas yra pakankamas, bus galima pateikti pagrįstas išvadas dėl Seime registruoto Įstatymo projekto. Neabejojame, kad tai prisidės prie atsakingos ir prognozuojamos teisėkūros praktikos.

Būtent todėl prašome Vyriausybės, Finansų ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Teisingumo ministerijos ir Kultūros ministerijos, prieš pritariant Nutarimo projektui, atsižvelgti į rašte pristatomus argumentus. IŽA nuomone, įvertinus ypač sparčiai augančius nelegalios reklamos mastus užsienio portaluose, bet kokie nauji su reklama susiję ribojimai Lietuvoje turėtų būti įvedami atsakingai, konsultuojantis su verslu, įskaitant Lietuvoje veikiančius naujienų portalus, ir visapusiškai įvertinant, kokią poveikį tai turės Lietuvos verslo sektoriams. Neabejotina, **nuolat augantys dezinformacijos mastai tik dar labiau išryškina atsakingos ir legaliai veikiančios žiniasklaidos nepriklausomumo bei pajamų stabilumo svarbą.**

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Interneto žiniasklaidos asociacijos pirmininkė

Lina Bušinskaitė